

İnternet Okuryazarlığı Özyeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İnternet Okuryazarlığı Özyeterlik Ölçeği. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23681>

Özet

?nternet Okuryazarl??? Özyeterlik Ölçe?i (ILSEF), ö?retmen adaylar?n?n internet okuryazarl???na yönelik **özyeterlik** alg?lar?n? ölçmek amacıyla 2020 y?l?nda geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle ö?retmenlik mesle?ine haz?rlanan bireylerin dijital yetkinliklerini, bilgiye eri?im, teknik problem çözme, içerik olu?turma ve bilgiyi de?erlendirme becerileri aç?s?ndan de?erlendirmeyi hedefler. Yap?lan analizler sonucunda dört faktörlü ve 16 maddelik bir yapıya sahip oldu?u belirlenmiştir. Ölçek, 7'li **Likert** tipi derecelendirme kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

?nternet okuryazarl???, **özyeterlik**, ö?retmen adaylar?, ölçek geli?tirme, dijital yetkinlik, ILSEF, psikometri.

Yazarlar

NEH?R YASAN AK

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, ö?retmen adaylar?n?n internet okuryazarl??? becerilerine dair kendilerine olan güven düzeylerini, yani **özyeterlik**lerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde belirlemektir. Dijitalle?en e?itim ortamlar?nda ö?retmenlerin bu alandaki yeterlilikleri kritik öneme sahiptir ve ölçek bu yeterliliklerin alg?lanan düzeyini ölçmeye odaklanm???tır.

Ölçek, adaylar?n sadece interneti kullanma yetene?ini de?il, aynı zamanda bilgiyi kritik olarak de?erlendirme, teknik sorunlar? giderme ve web tabanlı içerikler olu?turma konusundaki alg?lanan yetkinliklerini de ölçmek üzere tasarlanm???tır. Bu çok boyutlu yapı, ö?retmen adaylar?n?n gelecekteki mesleki görevlerine ne kadar haz?r olduklar?n? anlamak için önemlidir.

Ölçülen Yapı

Ölçek, **?nternet Okuryazarl??? Özyeterli?i** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı, dört temel alt boyutta ele alınm???tır:

Güvenilirlik (Reliability): Kullan?c?lar?n web sitelerindeki bilimsel bilgi ile yanlı? bilgiyi ay?rt edebilme yetkinli?ine olan güveni. (4 madde)

Olu?turma (Creation): Web tabanlı içerikler (örne?in, video) olu?turabilme yetene?ine olan güveni. (6 madde)

Bilgi Alma (Information Retrieval): Etkili arama tekniklerini (örneğin, Google arama teknikleri) kullanarak do?ru ve h?zli? bilgiye ula?abilme yetkinli?ine olan güveni. (3 madde)

Teknik Bilgi (Technical Knowledge): ?nternet eri?imi ve donan?msal sorunlar? çözebilme yetkinli?ine olan güveni. (3 madde)

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal model geçerli?ini belirlemek amac?yla kapsaml? istatistiksel analizler yürütülmü?tür. ?lk a?amada, ölçe?in faktör yap?s?n? ortaya koymak için **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) uygulanm???r. Bu analiz sonucunda, 16 maddeden olu?an dört faktörlü bir model elde edilmi? ve bu model, ölçülen toplam varyans?n %65,40'?n? aç?klam???r.

Yap?sal geçerlik için, önerilen model ile birlikte dört alternatif model de de?erlendirilmi?tir. Faktör yap?s?n?n do?rulanmas? amac?yla, ikinci bir örneklem grubu kullan?larak **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) gerçekte?tirilmi?tir. Ayr?ca, yap? geçerli?i, yak?nsak geçerlik (convergent validity) ve ay?rt edici geçerlik (discriminant validity) yöntemleriyle de detayl? bir ?ekilde kontrol edilerek ölçe?in teorik yap?y? ölçme yetene?i kan?atlanm???r.

Güvenirlik

?nternet Okuryazarl??? Özyeterlik Ölçe?i'nin iç tutarlıl?k **güvenirli?i**, faktör baz?nda **Cronbach Alfa** katsayılar? hesaplanarak belirlenmi?tir. Elde edilen katsayılar, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktörlere ait Cronbach Alfa katsayılar? şöyledir: Olu?turma (.91), Teknik Bilgi (.82), Bilgi Alma (.85) ve Güvenilirlik (.72). Akademik standartlara göre kabul edilebilir güvenilirlik katsay?s? e?i?i .70 olarak kabul edildi?inden (Field, 2009; Kline, 1999), ölçe?in tüm alt boyutlar?n?n güvenilir oldu?u sonucuna var?lm???r.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, 16 maddelik yap?n?n ortaya ç?kar?lmas? için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm???r. AFA sonuçlar?, ölçe?in dört ana faktör alt?nda topland???n? göstermi? ve bu dört faktör, ölçülen yap?n?n toplam varyans?n?n %65,40'?n? ba?ar?yla aç?klam???r. Bu yüksek aç?klanan varyans oran?, modelin veri uyumunun güçlü oldu?unu i?aret etmektedir.

Dört faktörlü çözüm modelinin istatistiksel uygunlu?unu kesinle?tirmek amac?yla, ikinci bir örneklem grubu üzerinde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yap?lm???r. DFA sonuçlar?, orijinal çal???mada önerilen dört faktörlü yap?n?n iyi uyum gösterdi?ini ve ölçe?in yap?sal geçerli?inin do?rulanm???n? teyit etmi?tir. Bu analizler, ölçe?in sa?lam bir psikometrik temele sahip oldu?unu

göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme

Format: Likert Tipi Ölçek (16 madde, 4 faktör)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğretmen Adayları (Pre-service teachers)

Age Group: Belirtilmemiştir (Genellikle üniversite öğrencisi yaş grubu)

Population Details: Öğretmen eğitimi programlarına kayıtlı öğrenciler.

Test Methodology: 7'li Likert derecelendirme sistemi kullanılmıştır (1 = Kendime Hiç Güvenmiyorum, 4 = Ne Güveniyorum Ne Güvenmiyorum, 7 = Kendime Çok Güveniyorum).

Anahtar Kelimeler

Öğretmen yeterlilikleri, dijital okuryazarlık, özgüven, **Cronbach Alfa**, yapı geçerliliği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: nehir.yasan@gmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, NEHİR YASAN AK tarafından 2020 yılında geliştirilmiştir. Ölçek, *Turkish Journal of Education* dergisinde yayınlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücretlendirme bilgisi için sorumlu yazar (Nehir Yasan Ak) ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Yasan-Ak, N. (2020). Development of Internet literacy self-efficacy scale for pre-service teachers. *Turkish Journal of Education*, 9(2), 179-204. DOI: 10.19128/turje.664706. Makaleye buradan ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Field, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS*. Sage Publications.

Kline, P. (1999). *The handbook of psychological testing* (2nd ed.). London: Routledge.

İnternet Okuryazarlığı Özyeterlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal tam metnine (PDF) buradan ulaşılabilir: [internet-literacy-self-efficacy-scale-toad.pdf](#)

Aşağıda, ölçeğin faktör alt boyutlarına örnek teşkil eden maddeler ve madde sayıları yer almaktadır:

Güvenilirlik (4 madde): Web sitelerinde bilimsel bilgiyle yanlış bilgiyi ayırt edebilirim.

Oluşturma (6 madde): Web üzerinden video oluşturabilirim.

Bilgi Alma (3 madde): Google arama tekniklerini etkili kullanabilirim.

Teknik Bilgi (3 madde): Donanım soruları internet erişim problemlerini çözebilirim.